

Європейські газові ринки

Календарний тиждень №43 (24 – 29 жовтня 2016 року)

Вжито таких скорочень:

ВТП – віртуальний торговельний пункт
 CEGH - Центральноєвропейський газовий хаб (Баумгартен)
 ГТО – газотранспортний оператор
 ГТС – газотранспортна система
 ЄЦБ – Європейський центральний банк
 СПГ – скраплений природний газ
 ПСГ – підземні сховища газу
 ТКМ - тисяча кубічних метрів
 ЦСЄ – Центральна і Східна Європа

Якщо окремо не зазначено інакше, під кубічними метрами розуміються стандартні кубічні метри, об'єм яких вимірюється при температурі 20°C та тиску 101,325 кПа. При перетвореннях енергетичних одиниць на об'ємні, згідно з наявною в НГБІ методикою, використано вищу теплоту згоряння російського експортного газу в Європі, як її спільно визначено Міжнародним енергетичним агентством, Організацією економічного співробітництва і розвитку та Євростатом. Для пари євро/дол. США використовується щоденний курс ЄЦБ. Для країн, які не входять до Єврозони, - обмінні курси, що встановлюють їхні центральні банки. Тижневі та місячні показники розраховуються на підставі щоденних величин. Наведені спотові ціни являють собою ціни з поставкою наступного дня, усереднені та середньозважені по об'ємах наприкінці торговельного дня. З метою підвищення наочності при порівнянні цін, починаючи з цього бюлетеня, ціни, які наводитимуться для британського NBP, будуть приведені до теплотворності російського газу. Реальна середня теплотворність британського газу вище російського експортного, і ціни відповідно дещо вищі.

Зміст

ПІДСУМКИ ТИЖНЯ

1. Цінові процеси

- 1.1 СПГ дорожчає, попит на СПГ зростає
- 1.2 Ціни на нафту і вугілля
- 1.3 Курси валют
- 1.4 Динаміка цін протягом тижня

2. Спотові ціни

3. Ф'ючерсні ціни

3.1 NCG/Pegas

4. Транспортні тарифи в країнах ЦСЄ. Українські в 2-20 разів вище.

5. Європарламент: ПСГ України і СПГ-хаби

6. Рішення Єврокомісії щодо ОПАЛ на 10 млрд. куб. м знижає транзит територією України

7. Нова статистика Єврогазу

ПІДСУМКИ ТИЖНЯ

За підсумками тижня всі категорії цін зросли. Падіння цін наприкінці тижня, суттєве у випадку спотових поставок, не змогло компенсувати попередні прирости.

Ціна СПГ з доставкою в грудні ц. р. зросла відносно попереднього тижня на 9 дол. США/ткм – до \$245. Попит на газ у зимовий сезон 2016/2017 рр. з боку Південної Кореї визначає світовий ринок СПГ.

Ціни на нафту залишалися дуже чутливими до інформації, які оприлюднювалися протягом тижня. Після появи інформації про те, що Росія і Саудівська Аравія докладають значних зусиль задля скорочення поставок нафти з метою підвищення цін, Китай здійснив низку заходів, щоб не допустити підписання угоди ОПЕК, особливо за умов, коли програма створення стратегічних резервів нафти в країні не завершена. Російська делегація в ході переговорів із Саудівською Аравією заявила про відмову скорочувати видобуток нафти, але готовність «заморозити» її на рівні 11,11 млн. барелів на добу. Норвегія відмовилася брати участь у відповідних переговорах з ОПЕК.

Ціни на вугілля продовжували зростати. Австралійське вугілля, ціни на яке є еталоном на ринках Південної Азії та Тихоокеанського регіону, «пробило» на минулому тижні позначку \$100/метричну тонну. Однак прогнозується, що після 1 кварталу 2017 р. ціни повернуться до інтервалу \$60-70, який аналітики вважають «справедливою вартістю».

Спотові ціни.

Середня ціна тижня на поставки наступної доби по всіх досліджуваних хабах у регіоні ЦСЄ зросла на 2,8% до \$208 (\$202 на попередньому тижні). Сумарні тижневі об'єми торгівлі поставками наступної доби склали в Польщі 35 млн. куб. м (28 млн. куб. м на попередньому тижні). Спотові ціни у Західній Європі зросли за тиждень на 2,6%. Середня тижнева ціна з поставкою наступної доби складала \$199 (\$194).

28.10.16 ціна поставок наступної газової доби становила на CEGH \$203 (\$200 тиждень тому), в Польщі - \$213 (\$208). У Західній Європі ціни в останній робочий день тижня були точно такими ж, як тиждень тому: на NCG – \$194 (\$194) на - TTF \$193 (\$193).

Ф'ючерсні ціни.

Поставки наступного газового місяця. Ціни зросли за підсумками тижня в середньому по всіх хабах на 3,1%. У регіоні ЦСЄ середня ціна тижня зросла відносно попереднього тижня на 3,1% до \$211 (\$205 середня ціна попереднього тижня). У Західній Європі приріст склав 3,2%, до \$205 (\$198). Місячний промпт коштував 28.10.16: на CEGH \$206 (\$202 тиждень тому), у Польщі \$215 (\$210), на NCG \$199 (\$196), на TTF \$200 (\$194).

Поставки у 1 кварталі 2017 р. подорожчали за тиждень на 2,6%; у регіоні ЦСЄ до \$212 (\$207 минулого тижня); у Західній Європі до \$208 (\$203). Особливо високі ціни утворилися у Великобританії (середня тижнева ціна \$223). Поставки у 1 кварталі 2017 р. коштували 28.10.16 на CEGH \$208 (\$202 тиждень тому), у Польщі \$220 (\$211), на NCG \$204 (\$198), на TTF - \$204 (\$196).

Поставки у літній сезон 2017 р. у середньому за тиждень подорожчали на 1,5%. У регіоні ЦСЄ середня ціна тижня зросла на 1,3% до \$199 (\$196 минулого тижня). У Західній Європі - на +1,7% до \$192 (\$189). Поставки у літній сезон 2017 р. коштували 28.10.16 на CEGH \$200 (\$196 тиждень тому), у Польщі \$206 (\$197), на NCG \$192 (\$187), TTF \$190 (\$184).

NCG. Ф'ючерсні ціни на NCG на цьому тижні зросли в середньому по всіх категоріях контрактів на 1,8%; середня ціна складала на NCG \$201 (\$197 на попередньому тижні). Об'єми торгівлі форвардними контрактами зросли, але досягли сумарно за тиждень тільки 163 млн. куб. м (131 млн. куб. м на минулому тижні). Для порівняння - об'єми торгівлі форвардними контрактами в Польщі на TGE склали 126 млн. куб. м. Тобто, фактично мав місце паритет німецької газової торговельної зони NCG і польського TGE.

Транспортні тарифи ЄС. Ставки оплати за транспортування через транскордонні пункти країн ЄС, опубліковані органами ЄС, свідчать, що українські тарифи є в 2-20 разів вище. Наведені нами дані дозволяють легко оцінити вартість транспортування з різних європейських хабів до України. Наприклад, розрахована ціна доставки з ТТФ до кордону України становить 30 дол. США/ткм. Найвищий в ЄС тариф (за винятком Румунії) - у Словаччині, яка передбачила його саме для пункту виходу до України. Однак, і тут Україна «переплюнула» Європу зі своїм вхідним тарифом 12,7 дол. США/ткм. За таких умов, вряд чи європейські компанії захочуть скористатися українськими ПСГ. Не кажучи вже про інтеграцію України в європейський газовий ринок.

Доповідь Європарламенту «Стратегія ЄС щодо СПГ і газосховищ» передбачає недопущення Норд-стрім 2, перехід у формуванні єдиного газового ринку ЄС на СПГ-хаби, підтримку газових інтересів України шляхом сприяння в переході від залежності від російського природного газу – до СПГ. Інтенсивне використання ПСГ України буде можливим, якщо в Україні буде гарантовано належну і стабільну комерційну та правову основу та цілісність інфраструктури постачання, а також необхідний рівень інтерконекторів.

Рішення Єврокомісії щодо ОПАЛ знижує на 10 млрд. куб. м транзит територією України. Останнім часом Норд-стрім був недовантажений на близько 15 млрд. куб. м на рік у зв'язку з обмеженнями щодо ОПАЛ. Тепер, додатково до 50%, для «Газпрому», значні обсяги будуть відкриті на аукціонах, у яких він матиме право брати участь. «Газпром» може збільшити контроль пропускної потужності газопроводу в середньому на 10 млрд. куб. м на рік, які буде вилучено з транзиту територією України. Перспектива – 100% контролю ОПАЛ.

Нова статистика Єврогазу. Споживання природного газу в ЄС-28 зростає в 2016 р. на 6% відносно 2015 р., що викликано підвищенням попиту на газ в електроенергетиці. Найбільший внесок припадає на електроенергетику Франції, Німеччини, Італії та Нідерландів. Крім того, протягом наступних місяців температури очікуються дещо нижче, ніж типові сезонні, що викличе збільшення витрат газу на опалення на 3%. Ще один рушійний фактор – компримований газ. Кількість транспортних засобів на компримованому газі зростає в ЄС в 2016 р. на 9% відносно 2015 р.

1. ЦІНОВІ ПРОЦЕСИ

Тиждень почався потужним удорожчанням всіх категорій газових цін. **Практично всі вони по всій Європі перевищили позначку 200 дол. США/ткм.** Інфраструктура імпорту газу працювала майже на рівні максимальної здатності. Однак зросли ризики, що при подальшому підвищенні попиту, який очікується в листопаді, може виникнути дефіцит ресурсу.

Спотові ціни у Німеччині та Нідерландах різко підскачили на початку тижня під впливом високих цін у Великобританії, викликаних прогнозом похолодання. Однак у Німеччині м'який прогноз практично не вплинув на продовження підвищувального тренду. У зоні Gaspool (Берлін) прогноз на вівторок був 1 градус вище сезонного рівня, у Мюнхені (NCG) – на 4 градуси вище. Не змінило тренду і те, що споживання в Нідерландах знизилося у вівторок на 7 млн. куб. м до 102,5 млн. куб. м/добу; а у Німеччині було на стабільному рівні 271,9 млн. куб. м/добу. Ф'ючерси додали в ціні здебільшого під впливом удорожчання вугілля

Сильний попит на газ для електростанцій розвився у Франції внаслідок чисельних збоїв на АЕС, а також заходів з перевірки адекватності контролю якості комплектуючих на АЕС. Суттєві відхилення від норми було виявлено на одному з французьких реакторів, існує вірогідність наявності таких же проблем на деяких інших АЕС.

Закачування газу до ПСГ не відбувалося, спред між спотовим газом та форвардними контрактами був недостатньо широким.

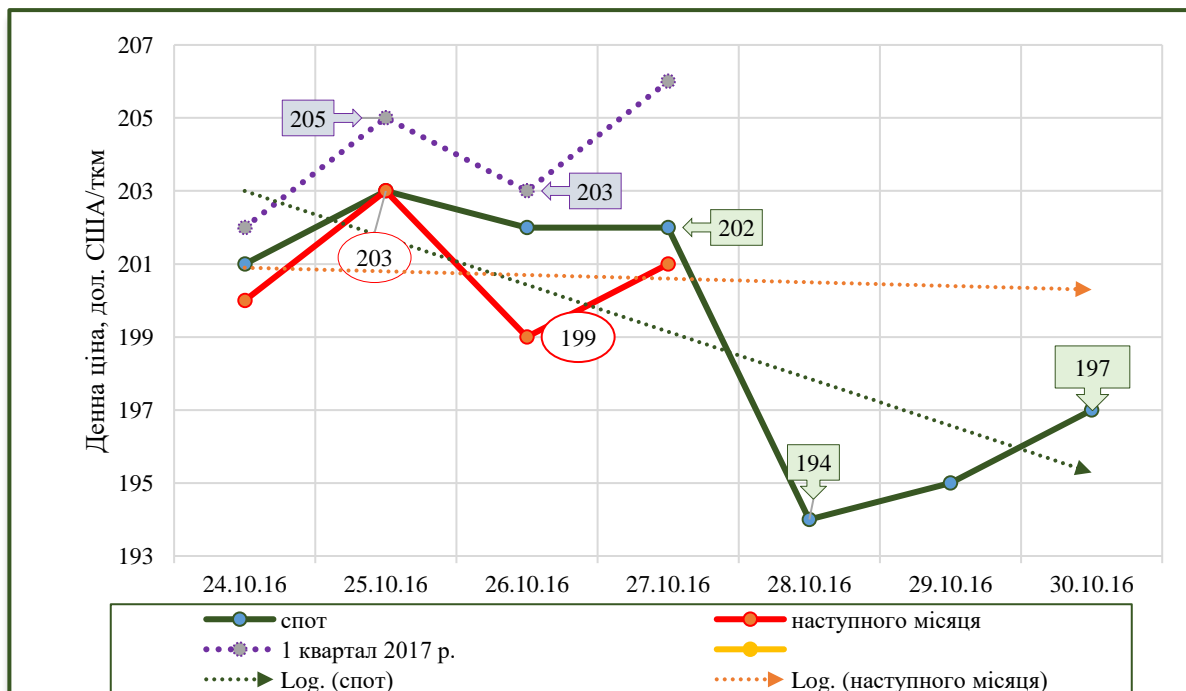

Рисунок 1 – Динаміка спотових (наступної доби)¹ і форвардних цін на NCG протягом тижня (джерела: Regas; НГБІ)

З діаграми (рис. 1) вбачається, що протягом тижня ціни поставок у 1 кварталі 2017 р. зростали, спот досить сильно подешевшав наприкінці тижня, а поставки наступного місяця незначно впали в ціні. Однак динаміка тижня не змогла компенсувати зростання цін на минулих тижнях.

Тенденції тижня наочно вбачаються з наведених графіків (рис.1 вище та рис.2—3 нижче) для регіонів Західної Європи і ЦСЄ, на прикладах німецького хаба NCG та Польщі (TGE).

¹ по осі «X»: для спотових цін – дати поставок, для решти – дати торгів

Порівняльну оцінку динаміки різних категорій форвардних контрактів наведено нижче (рис.2).

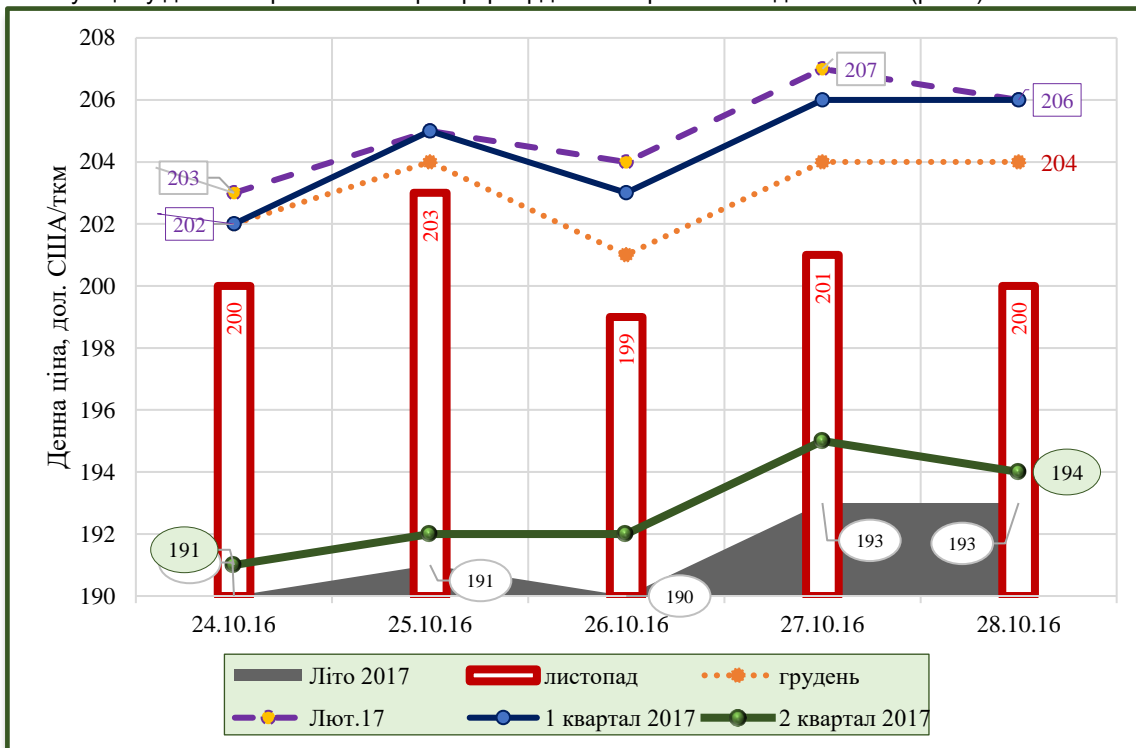

Рисунок 2 – Порівняння денної цінової динаміки різних форвардних контрактів на NCG (Pegaz; НГБІ)

В цілому з діаграми (рис. 2) вбачається, що зміни цін на тижні були дуже невеликими. Front-month закінчив тиждень на позначці \$200, на якій саме і розпочав тиждень.

Прямокутниками (червоного кольору) показано ціни front-month (листопад 2016 р.). Дешевше контрактів наступного місяця були поставки у літній сезон 2017 р. (сірий колір) та у 2 кварталі 2017 р. (зелений колір). Дорожче листопадових поставок 2016 р. були всі зимові (1 квартал 2017 р., грудень 2016 р. - лютий 2017 р.). Ціни січня і лютого 2017 р. були однаковими.

На діаграмі (рис. 2) чітко видно зниження всіх ф'ючерсних цін у середині тижня та наприкінці тижня. Однак узагальнюючий тижневий тренд був на цьому тижні зростаючим.

Динаміка цін у Польщі була дещо іншою (рис.3).

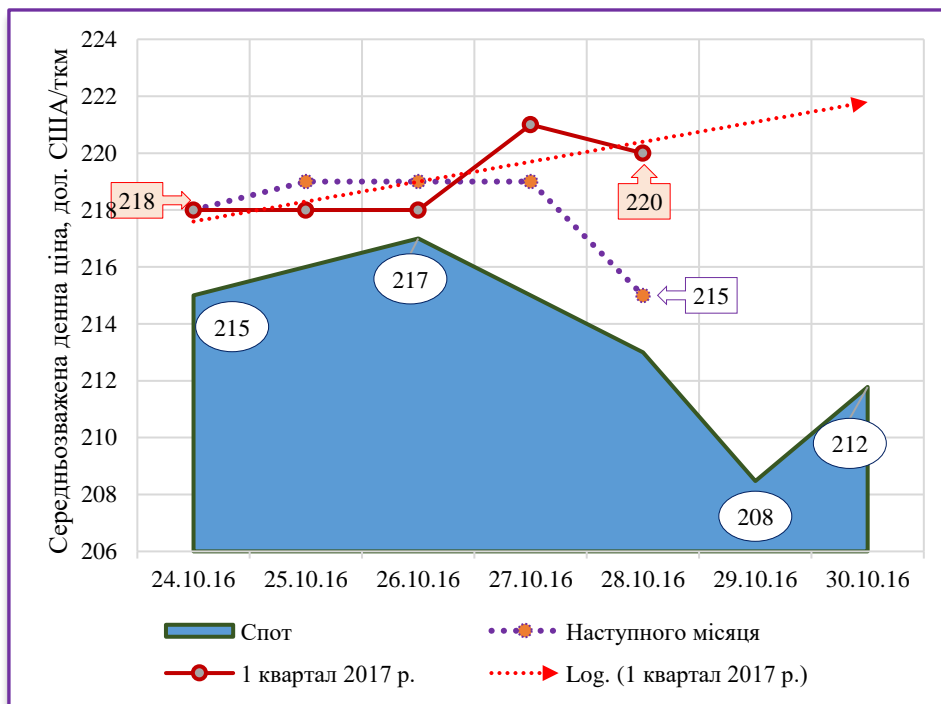

Рисунок 3 - Динаміка спотових (наступної доби) і форвардних цін на польських газових торгах TGE (TGE; НГБІ)

З діаграми (рис. 3 вище) видно, що поставки у 1 кварталі подорожчали, тоді як ціни спотових поставок та контрактів з виконанням наступного місяця у другій половині тижня дешевшали. Однак, як свідчать наведені нижче дані (табл.2), середня тижнева ціна все ж таки зросла.

Що стосується об'ємів торгівлі, то сумарні обсяги торгівлі форвардними поставками газу на TGE в Польщі були дещо нижче, ніж а минулому тижні, але - на рівні NCG, третього за важливістю хаба Європи (рис. 4).

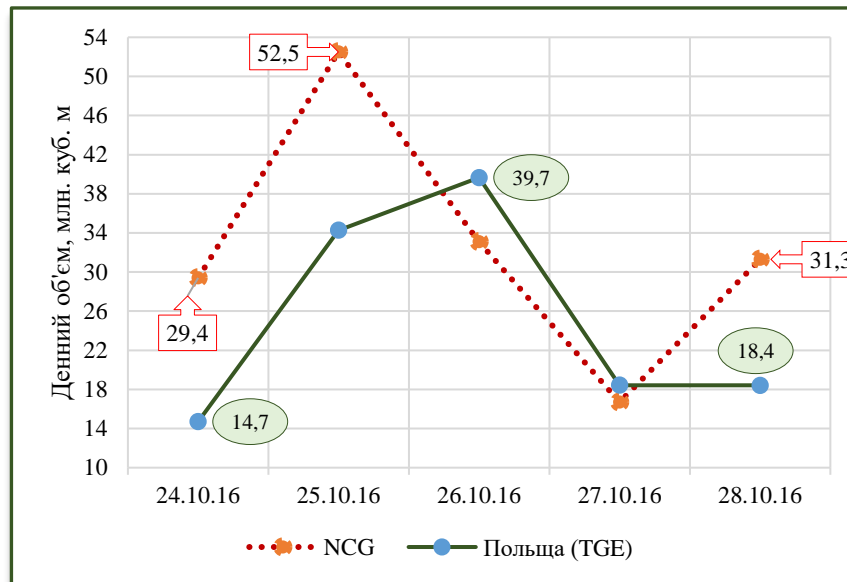

Рисунок 4 – Денні об'єми торгівлі всіма видами форвардних контрактів у Польщі (TGE) і на NCG (Pegas, TGE, НГБІ).

Об'єми торгівлі всіма видами форвардних контрактів досягли на NCG сумарно за тиждень 163 млн. куб. м, дещо вище попереднього тижня (131 млн. куб. м). Об'єми торгівлі форвардними контрактами в Польщі на TGE склали на цьому тижні 125,5 млн. куб. м. При цьому, в Польщі торгується менше категорій контрактів, ніж у Німеччині.

1.1 СПГ дорожчає, попит на СПГ зростає

Ціни в Азії на спотовий СПГ з поставками в грудні ц. р. зросли. У «черзі» за СПГ з поставками в короткі терміни стояли Індія, Мексика, Кувейт. Мексика шукає додатково два танкери СПГ для листопадових поставок. Індійська Indian Oil Corp також в пошуках двох газозовів для поставок в грудні. Кувейт потребує один танкер СПГ на середину грудня.

На цей час в Індонезії є в наявності 63 танкери СПГ, які не охоплені контрактними зобов'язаннями на 2017 рік.

Водночас британська компанія *Petronas LNG UK* Великобританія зуміла підписати 5-річний контракт з катарською компанією *Qatargas*, найбільшим у світі виробником СПГ.

Єгипетський експортер *Egypt Natural Gas Holding* заявив, що готує експорт СПГ та оголосить тендер на 96 газозовів та 12 опціонних газозови для доставки СПГ у 2017 і 2018 рр. Половина з танкерів призначена нібито для доставок у 2017 році.

Ціна СПГ з доставкою в грудні ц. р. зросла відносно попереднього тижня на 9 дол. США/ткм – до \$245. Попит на газ у зимовий сезон 2016/2017 рр. з боку Південної Кореї визначає світовий ринок СПГ. Країна має замінити джерела енергії, яких не вистачає у зв'язку із закриттям потужностей по виробництву електроенергії на АЕС, що постраждали внаслідок вересневого землетрусу.

1.2 Нафта та вугілля

Нафта на тижні дешевшала, а вугілля надалі дорожчало (рис. 5).

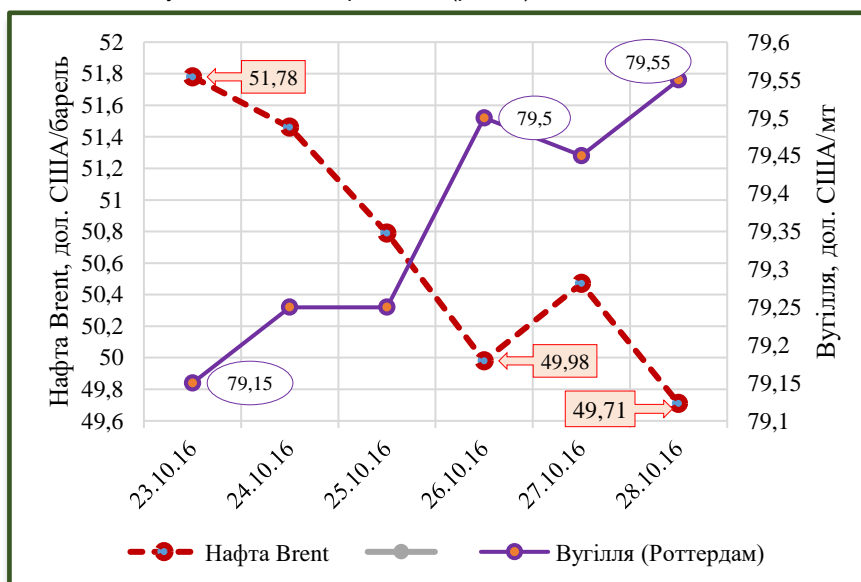

Рисунок 5 – Ціни з поставкою наступного місяця на еталонну нафту Brent (грудень) та вугілля (Роттердам) (ICE, Reuters)

Нафта

Ринок був дуже чутливим до інформацій, які оприлюднювалися протягом тижня. У середині тижня ціни на нафту почали падати після оприлюднення відомостей про те, що Ірак може відмовитися від участі в угоді ОПЕК щодо скорочення видобутку, яку планується укласти 30 листопада.

Ірак є другим виробником нафти в ОПЕК після Саудівської Аравії. Видобуток нафти в країні на цьому тижні складав 4,774 млн. барелів на добу, експорт досяг позначки 3,87 млн. барелів на добу.

Після появи інформації про те, що Росія і Саудівська Аравія докладають значних зусиль задля скорочення поставок нафти з метою підвищення цін, Китай став різко нарощувати імпорт нафти з Ірану, Іраку і Анголи, одночасно скорочуючи поставки із Саудівської Аравії і Росії. Китай є головним бенефіціантом низьких цін на нафту та намагається не допустити підписання угоди ОПЕК, особливо за умов, коли програма створення стратегічних резервів нафти в країні не завершена.

За даними Reuters, який посилається на джерела в Саудівській Аравії, в ході закритих переговорів в Ер-Ріяді російська делегація на чолі з міністром енергетики О.Новаком, заявила про відмову скорочувати видобуток нафти. Росія готова заморозити виробництво вуглеводнів, але скорочувати його не стане, мотивуючи необхідністю збереження своїх ринків збуту. РФ готова ввести квоту на видобуток в межах 11,11 млн. барелів нафти в добу.

Норвегія відмовилася брати участь у відповідних переговорах з ОПЕК.

Вугілля

Після падіння протягом п'яти років поспіль, світові ціни на вугілля, починаючи з лютого 2016 р., підвищилися в понад 2 рази.

Прогнозується (Platts), що ціни на енергетичне вугілля знизяться в 2017 р., однак до низьких рівнів початку 2016 року вже не повернуться. Основним «двигуном» цін вгору є Китай.

Австралійське вугілля, ціни на яке є еталоном цін на ринках Південної Азії та Тихоокеанського регіону, «пробило» на минулому тижні позначку \$100/метричну тунну. Промпти південноафриканського вугілля та вугілля, що реалізується в Європі (Роттердам), на цьому тижні продовжували ралі, впритул наблизившись до позначок \$90/мт та \$80/мт, відповідно.

Утім, за висновками конференції світових лідерів вугільної галузі (World Coal Leaders Network), яка відбулася на минулому тижні в Лісабоні, прогнозне моделювання показує, що підвищувальний тренд може призупинитися після 1 кварталу 2017 р. Форвардні ціни API 2 знаходяться в крутій беквардації — ціни промптів вище за ціни поставок з пізнішими термінами — що може свідчити про те, відносна обмеженість ресурсу поставок у наступному році знизиться.

Спред між квартальним промптом та цінами поставок наступного року розширився 19.10.16 до рівня, найбільшого за 8 років. Розрахунковий рівень свопів календарного 2017 року сформувався на позначці \$67,30 тунну — в інтервалі \$60-70/тунну, який аналітики вважають «справедливою ціною».

1.3 Курси валют

Курс євро відносно дол. США за тиждень зріс, фунт дещо впав (рис. 6).

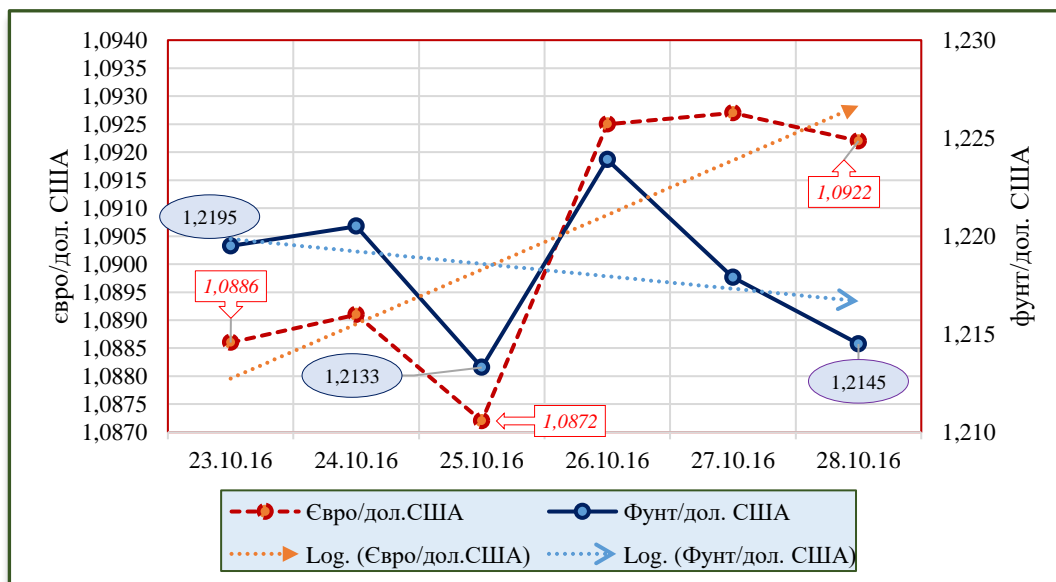

Рисунок 6 – Курс євро/дол. США та британський фунт/дол. США (джерела: ЦБ)

1.4 Динаміка цін протягом тижня

На звітному тижні практично всі ціни перевищили позначку 200 дол. США/ткм (табл. 1).

Таблиця 1 – Кон'юнктура європейських газових ринків по днях тижня (основні джерела – аналітичний підрозділ Thomson Reuters і Pegas; використано також матеріали Platts, Bloomberg, EEX, ICIS)

День тижня	Процеси на газових ринках	Середня денна ціна з поставкою наступної доби*, її зміни**, дол. США/ткм	
понеділок 24 жовтня	Ціни досить помітно зросли. Інфраструктура імпорту газу працювала майже на рівні максимальної здатності. Дорожчали всі категорії контрактів: незважаючи на деякий надлишок газу, що поточно надходив до Європи, зросли ризики, що при подальшому підвищенні попиту, який очікується в листопаді, може виникнути дефіцит ресурсу. Експортний потік газопроводом Лангелед в напрямку Великобританії був на максимумі – 70 млн. куб. м/добу. Поставки з Нідерландів до Великобританії газопроводом BBL були на рівні 19 млн. куб. м на добу, тоді як по британсько-бельгійському інтерконектору IUK – 3 млн. куб. м/добу.	Gaspool	200 (+6)
		NCG	201 (+6)
		TTF	201 (+6)
		PEG Nord	201 (+4)
		ZTP	201 (+8)
		Польща	215 (+9)
		CEGH	208 (+7)
вівторок 25 жовтня	Незважаючи на надлишок пропозиції, ціни зростали. Особливо значно підвищувалися вони у Великобританії, штовхаючи вгору ціни всієї Європи. Однак у Континентальній Європі ціни зросли лише незначно. На ринку Великобританії надлишок пропозиції газу становив 8 млн. куб. м. Аналітики пояснюють зростання цін стурбованістю запланованими сервісними роботами на норвезькій газовій інфраструктурі. З 27 жовтня по 3 листопада експортні обсяги Норвегії скоротяться на 25 млн. куб. м/добу.	Gaspool	202 (+2)
		NCG	203 (+2)
		TTF	203 (+2)
		PEG Nord	203 (+2)
		ZTP	203 (+2)
		Польща	216 (+1)
		CEGH	208 (0)

День тижня	Процеси на газових ринках	Середня денна ціна з поставкою наступної доби*, її зміни**, дол. США/ткм	
Середа 26 жовтня	Протягом дня ціни мінялися різновекторно. З одного боку, впливав ризик дефіциту ресурсу у випадку похолодань, з другого – потоки газу, що надходили на ринки, були високими. Британський ринок відчував надлишок пропозиції 15 млн. куб. м; надходило 236 млн. куб. м на добу. Хоча протягом дня здебільшого відбувалося зниження цін під впливом надлишку пропозиції газу на ринках Західної Європи, трейдери попереджували, що попит на газ для виробництва електроенергії зросте в четвер лише у Великобританії на 6 млн. куб. м/добу.	Gaspool	202 (+2)
		NCG	203 (+2)
		TTF	203 (+2)
		PEG Nord	203 (+2)
		ZTP	203 (+2)
		Польща	217 (+1)
		CEGH	209 (+1)
четвер 27 жовтня	Спотові ціни злегка впали під впливом надлишку пропозиції на газових ринках. У Великобританії він склав 21,8 млн. куб. м/добу. Прихід потепління знизив попит на газ в електроенергетиці. Потепління прогнозується і наступного тижня. Ціни форвардних поставок знаходилися під впливом зростання ціни на нафту, яка протягом дня торгувалася дорожче \$50, та ослаблення британського фунту відносно дол. США, надалі низького курсу євро відносно американського долара. Здебільшого ціна ф'ючерсів зросла. Однак не сильно	Gaspool	201 (-1)
		NCG	202 (-1)
		TTF	202 (-1)
		PEG Nord	204 (+1)
		ZTP	202 (-1)
		Польща	215 (-2)
		CEGH	208 (-1)
п'ятниця 28 жовтня	Спотові ціни знижувалися третій день поспіль внаслідок надлишку пропозиції. Збільшення потоку експортного газу з Нідерландів компенсувало зниження обсягів його надходження з Норвегії (падіння 12 млн. куб. м). На ринку Великобританії перевищення пропозиції над попитом було в п'ятницю 17,9 млн. куб. м. Однак газові ціни знаходилися надалі на досить високому рівні, якого досягли з початку жовтня. Протягом дня дещо дешевшали і форвардні контракти.	Gaspool	191 (-10)
		NCG	194 (-8)
		TTF	193 (-9)
		PEG Nord	193 (-11)
		ZTP	194 (-8)
		Польща	213 (-2)
		CEGH	203 (-5)

*Якщо не зазначено інакше. **Через округлення виникає різниця \pm \$1-\$1,5

2. СПОТОВІ ЦІНИ

Нижче (табл. 2-3) подано денні результати торгів поставками наступної газової доби на основних європейських хабах відповідно до формату, який надають найбільш надійні джерела.

Таблиця 2 – Спотові ціни в регіоні ЦСЄ: середньозважена ціна за денними підсумками торгів на CEGH, у Чехії та на TGE Польщі; ціна при закритті торгів Угорського ВТП (джерела: хаби, біржі)

дол. США/ткм

Дата торгів	Дата поставки	CEGH (Австрія)	Чехія	Угорський ВТП	Польща
24.10.16	25.10.16	208	202	208	215
25.10.16	26.10.16	208	204	209	216
26.10.16	27.10.16	209	203	213	217
27.10.16	28.10.16	208	203	209	215
28.10.16	29.10.16	203	199	216	213
29.10.16	30.10.16	204	199	209	208
30.10.16	31.10.16	205	201	209	212
Середня ціна 43 тижня		206	202	210	214
Середня ціна 42 тижня		202	196	203	208
Зміни на 43 тижні відносно 42 тижня		2,0%	3,1%	3,4%	2,9%

Середня ціна тижня на поставки наступної доби по всіх досліджуваних хабах у регіоні ЦСЄ зросла на 2,8% до \$208 (\$202 на попередньому тижні).

Сумарні тижневі об'єми торгівлі поставками наступної доби склали в Польщі 35 млн. куб. м (28 млн. куб. м на попередньому тижні)..

Таблиця 3 – Середньозважені денні ціни з поставкою наступної газової доби у Західній Європі (EEX, Regas, хаб, біржі) дол. США/ткм

Дата торгів	Дата поставки	NCG (Німеччина)	Gaspool (Німеччина)	TTF (Нідерланди)	Peg Nord (Франція)	ZTP (Бельгія)
24.10.16	25.10.16	201	200	201	201	201
25.10.16	26.10.16	203	202	203	203	203
26.10.16	27.10.16	202	201	202	202	202
27.10.16	28.10.16	202	201	202	204	202
28.10.16	29.10.16	194	191	193	193	194
29.10.16	30.10.16	195	192	193	193	194
30.10.16	31.10.16	197	198	197	196	197
Середня ціна 43 тижня		199	198	199	199	199
Середня ціна 42 тижня		195	194	193	195	192
Зміни на 43 тижні відносно 42 тижня		2,1%	2,1%	3,1%	2,1%	3,6%

Спотові ціни у Західній Європі поводили себе аналогічно. Середній приріст по всіх хабах становив за тиждень 2,6%. Середня тижнева ціна з поставкою наступної доби складала \$199 (\$194 - попереднього тижня).

28.10.16 ціна поставок наступної газової доби становила на CEGH \$203 (\$200 тиждень тому) , в Польщі - \$213 (\$208). У Західній Європі ціни в останній робочий день тижня були точно такими ж, як тиждень тому: на NCG – \$194 (\$194) на - TTF \$193 (\$193).

3. Ф'ЮЧЕРСНІ ЦІНИ

Ф'ючерси протягом тижня то зростали, то знижувалися. Діапазон зниження для окремих категорій форвардних контрактів був дещо вище (рис. 7), але результуюча середня ціна тижня все ж таки складалася вище попереднього тижня.

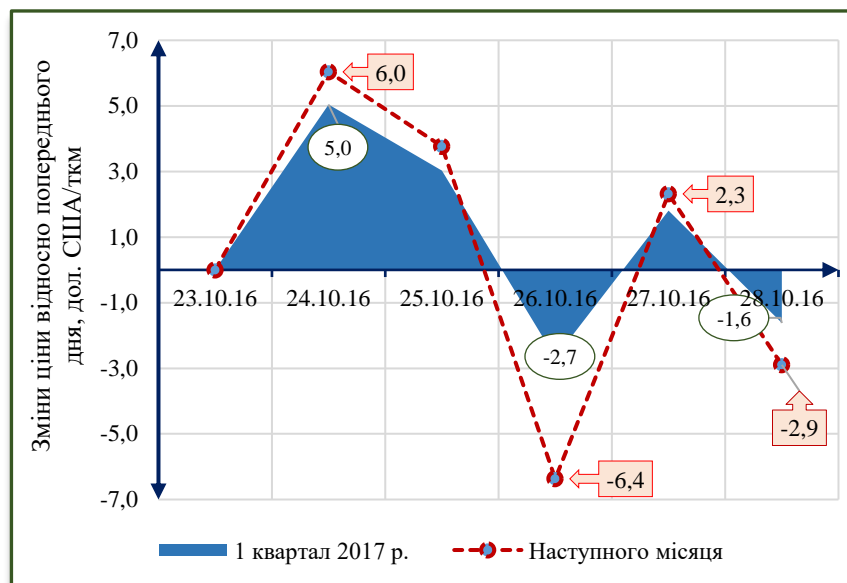

Рисунок 7 – Денні зміни цін поставок наступного місяця та у 1 кварталі 2017 р. на NCG (джерела: ICE, Regas, НГБІ)

З діаграми (рис.7) видно, що відхилення цін поставок наступного місяця в напрямках плюсів і мінусів були приблизно однаковими. Що стосується поставок у 1 кварталі 2017 р., то приріст був вище максимального зниження, що свідчить про зростаючий ціновий тренд..

Ф'ючерсні ціни на європейських газових ринках відображено нижче у трьох категоріях: з поставкою наступного місяця (табл. 4), у I кварталі 2017 р. (табл. 5) та у літній сезон 2017 р. (табл. 6).

Таблиця 4 – Ціни з поставкою **наступного місяця** за середньозваженими денними підсумками торгів; динаміка цін відносно попереднього тижня (джерела: ICE, Reuters, Endex, TEG, CEEGEX)

дол. США/ткм

Дата торгів	ЦСЄ				Західна Європа			
	CEGN (Австрія)	Чехія	Угорський ВТП*	Польща	NCG (Німеччина)	Gaspool (Німеччина)	TTF (Нідерланди)	NBP (Великобританія)
24.10.16	208	203	211	218	202	200	200	214
25.10.16	209	207	211	219	205	203	203	217
26.10.16	-	205	211	219	200	199	198	214
27.10.16	208	203	213	219	202	202	202	217
28.10.16	206	-	216	215	199	200	200	213
Середня ціна 43 тижня	208	205	212	218	202	201	200	215
Середня ціна 42 тижня	203	198	207	210	196	194	194	209
Зміни на 43 тижні відносно 42 тижня	2,5%	3,5%	2,4%	3,8%	3,1%	3,6%	3,1%	2,9%

*Ціни на угорському ВТП, виражені у форинтах, міняються дещо сильніше, ніж у доларах.

Місячні промпти зросли за підсумками тижня в середньому по всіх хабах на 3,1%. У регіоні ЦСЄ середня ціна тижня зросла відносно попереднього тижня на 3,1% до \$211 (\$205 середня ціна попереднього тижня). У Західній Європі приріст склав 3,2%, до \$205 (\$198). Середня ціна по німецьких та нідерландському хабах склала \$201.

Місячний промпт коштував 28.10.16: на CEGN \$206 (\$202 тиждень тому), у Польщі \$215 (\$210), на NCG \$199 (\$196), на TTF \$200 (\$194).

Таблиця 5 – Ціни з поставкою **у I кварталі 2017 р.** за середньозваженими денними підсумками торгів; динаміка цін відносно попереднього тижня (джерела: ICE, Reuters, Endex, TEG, CEEGEX)

дол. США/ткм

Дата торгів	ЦСЄ				Західна Європа			
	CEGN (Австрія)	Чехія	Угорський ВТП*	Польща*	NCG (Німеччина)	Gaspool (Німеччина)	TTF (Нідерланди)	NBP (Великобританія)
24.10.16	208	205	212	218	203	200	201	221
25.10.16	209	207	212	218	205	203	204	223
26.10.16	-	206	213	218	204	200	201	222
27.10.16	210	208	211	221	205	204	205	226
28.10.16	208	-	211	220	204	203	204	225
Середня ціна 43 тижня	209	207	212	219	204	202	203	223
Середня ціна 42 тижня	204	200	209	213	200	197	197	217
Зміни на 43 тижні відносно 42 тижня	2,5%	3,5%	1,4%	2,8%	2,0%	2,5%	3,0%	2,8%

*У Польщі ціна в злотих мінялася, але доларову ціну нівелював протягом тижня курс дол. США/польський злотий.

У середньому 1 квартал 2017 р. подорожчав на 2,6%. У регіоні ЦСЄ середня ціна тижня зросла на 2,6% до \$212 (\$207 минулого тижня). У Західній Європі середня тижнева ціна зросла також на 2,6% до \$208 (\$203). Особливо високі ціни утворилися у Великобританії, тут середня тижнева ціна становила \$223.

Поставки у 1 кварталі 2017 р. коштували 28.10.16 на CEGH \$208 (\$202 тиждень тому), у Польщі \$220 (\$211), на NCG \$204 (\$198), на TTF - \$204 (\$196).

Таблиця 6 – Ціни з поставкою у літній сезон 2017 р. за середньозваженими денними підсумками торгів; динаміка цін відносно попереднього тижня (ICE, Reuters, Endex, TEG, CEEGEX)

дол. США/ткм

Дата торгів	ЦСЄ				Західна Європа			
	CEGH (Австрія)	Чехія	Угорський ВТП*	Польща	NCG (Німеччина)	Gaspool (Німеччина)	TTF (Нідерланди)	NBP (Великобританія)
24.10.16	200	190	199	204	190	188	187	194
25.10.16	200	192	197	201	192	189	188	196
26.10.16	-	191	199	203	193	188	187	195
27.10.16	202	193	197	205	193	191	190	199
28.10.16	200	-	199	206	192	191	190	198
Середня ціна 42 тижня	200,5	191,5	198,2	203,8	192	190	188	197
Середня ціна 41 тижня	197	189	197	201	189	186	185	194
Зміни на 42 тижні відносно 40 тижня	1,8%	1,3%	0,6%	1,4%	1,6%	2,2%	1,6%	1,5%

*Стосовно Угорського ВТП дані за 3 квартал 2017 р., літо 2017 р. не торгується.

У середньому поставки в літній сезон 2017 р. подорожчали на 1,5%. У регіоні ЦСЄ середня ціна тижня по всіх хабах зросла на 1,3% та склала \$199 (\$196 минулого тижня). У Західній Європі середня тижнева ціна по всіх хабах зросла на 1,7% до \$192 (\$189).

Поставки у літній сезон 2017 р. коштували 28.10.16 на CEGH \$200 (\$196 тиждень тому), у Польщі \$206 (\$197), на NCG \$192 (\$187), на TTF \$190 (\$184).

3.1 NCG/Pegas

У процесі моніторингу цін на фізичні об'єми газу на платформі Pegas, ми зосереджуємо увагу на NCG, який фактично диктує ціноутворення в регіоні ЦСЄ (табл. 7-8).

Таблиця 7 – Ф'ючерсні ціни на німецькому хабі NCG протягом тижня (джерело: EEX/Pegas)

дол. США/ткм

Дата	листопад	грудень	Січень 2017	Лютий 2017	1 квартал 2017	2 квартал 2017	3 квартал 2017	4 квартал 2017	Літо 2017	Зима 2017	Літо 2018	Зима 2018	2017 календарний	2018 календарний	2019 календарний
24.10.16	200	202	203	203	202	191	188	205	190	206	194	208	197	201	201
25.10.16	203	204	205	205	205	192	189	205	191	207	194	209	198	201	201
26.10.16	199	201	203	204	203	192	188	204	190	206	194	209	197	201	201
27.10.16	201	204	206	207	206	195	191	208	193	208	195	211	200	204	204
28.10.16	200	204	206	206	206	194	191	207	193	210	196	211	199	203	204
Середня ціна 43 тижня	201	203	205	205	204	193	189	206	191	207	195	210	198	202	202
Середня ціна 42 тижня	195	199	199	200	199	189	187	202	188	205	193	207	195	200	199
Зміни на 43 тижні відносно 42 тижня	3,1%	2,0%	3,0%	2,5%	2,5%	2,1%	1,1%	2,0%	1,6%	1,0%	1,0%	1,4%	1,5%	1,0%	1,5%

Ф'ючерсні ціни на NCG на цьому тижні зросли в середньому по всіх категоріях контрактів на 1,8%. Середня ціна по всіх категоріях ф'ючерсів склала на NCG \$201 (\$197 на попередньому тижні).

Таблиця 8 – Об'єми торгівлі ф'ючерсами на німецькому хабі NCG протягом тижня (джерело: EEX/Pegas)

млн. куб. м

Дата	листопад	грудень	Січень 2017	Лютий 2017	1 квартал 2017	2 квартал 2017	3 квартал 2017	4 квартал 2017	Літо 2017	Зима 2017	Літо 2018	2017 календ.	Літо 2018	2018 календ.	2019 календ.	Всього за день
24.10.16	7,6	1,4	2,1	0	18,3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	29,4
25.10.16	18,0	3,5	0	0	31,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	52,5
26.10.16	11,5	13,3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8,3	0	0	33,1
27.10.16	16,0	0,7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16,7
28.10.16	21,6	1,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8,3	0	0	31,3
Сумарний об'єм 43 тижня	74,7	20,3	2,1	0	49,3	0	0	0	0	0	0	0	16,6	0	0	163
Сумарний об'єм 42 тижня	53,9	14,1	0	0	33,6	0	0	0	12,4	4,1	0	0	4,1	0	8,3	130,6

Об'єми торгівлі всіма видами форвардних контрактів зросли, але надалі знаходилися на низькому рівні, досягши сумарно за тиждень 163 млн. куб. м (131 млн. куб. м на минулому тижні). Об'єми торгівлі форвардними контрактами в Польщі на TGE склали на цьому тижні 126 млн. куб. м. Тобто, німецька газова торговельна зона NCG і польський TGE характеризувалися на цьому тижні практично паритетом об'ємів. При цьому, в Польщі торгується менше категорій контрактів, ніж у Німеччині.

4. ВАРТІСТЬ ТРАНСПОРТУВАННЯ ГАЗУ В КРАЇНАХ ЄС. УКРАЇНСЬКІ ТАРИФИ В 2-20 РАЗІВ ВИЩЕ

Часто-густо процес інтеграції в європейські ринки залишається на рівні лозунгу. Нижче (рис. 8, табл. 9-10) наводяться ставки транспортування природного газу в транскордонних пунктах Євросоюзу, а також України, станом на квітень 2016 р.

Джерелом інформації є європейська доповідь від 16.09.16 *Acer Market Monitoring Report*. Дані наведено для твердої потужності на основі річного контракту на транспортування.

Стосовно транскордонних пунктів ЄС ставки наведено для систем вхід-вихід, що дозволяє **легко розрахувати вартості транспортування з ВТП країн ЄС до України**. Наприклад, з TTF така вартість, за маршрутом через німецьку газову зону NCG, Чехію та Словаччину, розраховується в наступний спосіб:

пункт виходу з Нідерландів до NCG (2,2) + пункт входу в Німеччину (3,7) + пункт виходу з газової зони NCG (4,3) + пункт входу в Чехії (0,9) + пункт виходу з Чехії (6,6) + пункт входу в Словаччині (3,8) + пункт виходу із Словаччини до України (9,0) = 30,5 дол. США/ткм.

Сума за доставку газу з дешевого європейського хаба TTF в Україну – досить поміркована. При цьому, Словаччина передбачила для виходу до України найвищий тариф, один з найвищих взагалі в Європі. Однак і тут Україна «переплюнула» Європу зі своїм вхідним тарифом 12,47 дол. США/ткм.

Щоденну вартість транспортування 1 ГВт-год. природного газу у транскордонних пунктах входу/виходу протягом року відображено нижче (рис. 8), також як відповідну розраховану вартість у дол. США/ткм (табл. 9-10).

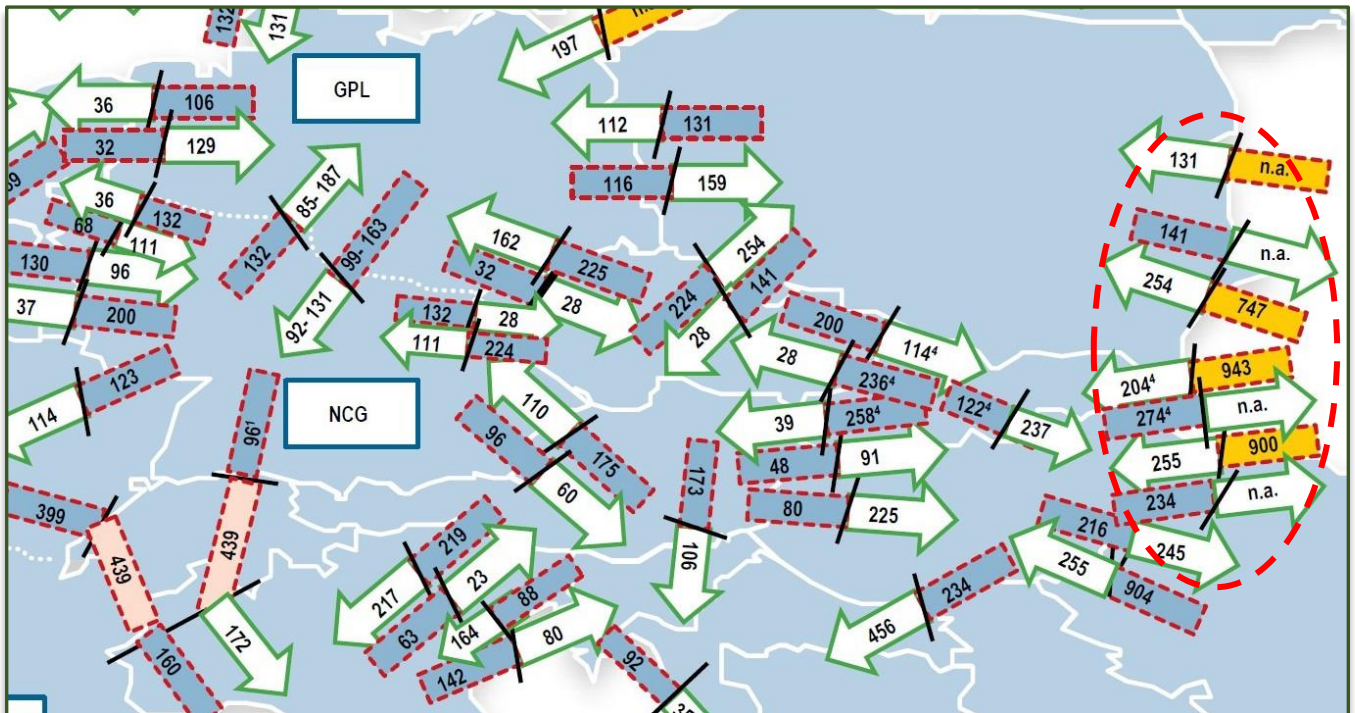

Рисунок 8 – Вартість транспортування 1 ГВт-год./добу/рік в тис. євро (Асер)

Таблиця 9 – Вартість транспортування протягом року у пунктах виходу країн ЦСЄ (Асер, НГБІ)

Країна	Пункт виходу до такої країни	Вартість, дол. США/ткм
Україна	Польща	25* (25,73 постанова НКРЕКП)
	Словаччина	31,1* (32,8 постанова НКРЕКП)
	Угорщина	30* (31,03 постанова НКРЕКП)
Польща	Україна	4,6
	Gaspool - Німеччина	4,3
	Чехія	4,6
Словаччина	Україна	9,0
	Угорщина	4,0
	Австрія	8,5
	Чехія	7,8
Угорщина	Україна	7,7
	Румунія	7,1
	Боснія/Хорватія	7,7
Австрія	Словенія	5,7
	NCG - Німеччина	5,8
	Угорщина	2,6
	Словаччина	1,6
	Італія	7,2
Чехія	Gaspool - Німеччина	7,4
	NCG - Німеччина	7,4
	Польща	7,4
	Словаччина	6,6
Румунія	Угорщина	29,8
Gaspool - Німеччина	NCG - Німеччина	3,3 – 5,4

Країна	Пункт виходу до такої країни	Вартість, дол. США/ткм
	Чехія	1,1
	Польща	3,8
	TTF- Нідерланди	3,5
NCG - Німеччина	Gaspool - Німеччина	4,3
	Австрія	3,2
	Чехія	4,3
	TTF- Нідерланди	4,3
	Франція	4,1
	Бельгія	6,6
TTF- Нідерланди	Gaspool - Німеччина	1,1
	NCG - Німеччина	2,2
Бельгія	NCG - Німеччина	4,3

*Вартість на підставі даних Асер. У скобках відповідний тариф, визначений постановою НКРЕКП від 29.12.2015 №3158 «Про встановлення тарифів для ПАТ «Укртрансгаз» на послуги транспортування природного газу транскордонними газопроводами для точок входу і точок виходу». Деяка різниця між даними Асер та постанови виникла за рахунок валютних перетворень, оскільки ЄС визначає тарифи в євро, а у постанові НКРЕКП вони в дол. США.

Таблиця 10 – Вартість транспортування протягом року у пунктах входу в країни ЦСЄ(Асер, НГБІ)

Країна	Пункт входу з такої країни	Вартість, дол. США/ткм
Польща	Україна	8,4
	Білорусь	4,3
	Gaspool - Німеччина	5,2
	Чехія	8,4
Словаччина	Україна	6,7
	Чехія	3,8
Угорщина	Австрія	7,4
	Словаччина	3,0
	Румунія	7,8
Австрія	Словаччина	8,4
	NCG - Німеччина	1,3
Румунія	Угорщина	2,0
Чехія	Gaspool - Німеччина	8,1
	NCG - Німеччина	0,9
	Польща	0,9
Gaspool - Німеччина	NCG - Німеччина	0,9
	Чехія	2,8 – 6,0
	Польща	5,3
	TTF- Нідерланди	6,5
NCG - Німеччина	TTF- Нідерланди	4,2
	Gaspool - Німеччина	3,0 – 4,3
	Австрія	3,6
	Чехія	3,7
	TTF- Нідерланди	3,7
	Бельгія	3,2

Ставки пунктів виходу України в 5-20 разів вище європейських. Ставки пунктів входу України вище європейських в 2-12 разів.

За таких умов, вряд чи європейські компанії захочуть скористатися українськими ПСГ. Не кажучи вже про інтеграцію України в європейський газовий ринок.

5. ЄВРОПАРЛАМЕНТ: ПСГ УКРАЇНИ І СПГ-ХАБИ

25.10.16 Європарламент затвердив доповідь «Стратегія ЄС щодо СПГ і газосховищ»², яка передбачає такі основні стратегічні напрями:

- 1) зниження залежності ЄС від газу в довгостроковій перспективі, насамперед, від російських поставок,
- 2) подальшу диверсифікацію поставок, недопущення, виходячи з вищезгаданого, Норд-стрім 2,
- 3) поступову відмову від субсидій на викопне паливо,
- 4) розширення використання СПГ,
- 5) підтримку газових інтересів України.

Висловлюється занепокоєність зростанням залежності ЄС від російського газу. Імпорт газу з Росії в 2015 році виріс на 7%. 41% імпорту з-за меж ЄС надійшло з Росії.

Вказується, що проект газопроводу Nord Stream 2 суперечить інтересам ЄС: «Подвоєння потужностей Nord Stream може мати серйозні наслідки в області енергобезпеки, диверсифікації джерел постачання та взаєморозуміння між членами ЄС». Вимагається, що Nord Stream 2 не повинен отримувати фінансової підтримки ЄС або послаблень європейського законодавства. До проекту має бути в повній мірі застосований 3-й енергопакет ЄС.

5.1 Новий засіб – СПГ- хаби

² P8_TA-PROV(2016)0406 EU strategy for liquefied natural gas and gas storage - European Parliament resolution of 25 October 2016 on EU strategy for liquefied natural gas and gas storage (2016/2059(INI))

Головним напрямом зниження залежності по газу від Росії визнано СПГ. Однак, незважаючи на достатню кількість регазифікаційних терміналів, через слабкий внутрішній попит в ЄС на газ і відносно високі ціни на СПГ, ця інфраструктура використовується наразі недостатньо.

Підкреслюється, що всі країни ЄС повинні отримати доступ до СПГ безпосередньо або опосередковано. Вноситься пропозиція про створення в ЄС **СПГ-хабів**, що дозволить забезпечити єдиний транскордонний інтегрований ринок. Джерелами ресурсу плануються країни Північної Африки, з приводу чого пріоритетним регіоном розбудови інфраструктури СПГ має стати узбережжя Середземного моря, а також в перспективі - Кіпр.

Постанова вносить нову концепцію формування єдиного газового ринку ЄС. Зокрема пп.35-36 передбачають таке.

«Добре з'єднані хаби СПГ відіграватимуть важливу роль у забезпеченні єдиного інтегрованого ринку, в якому газ буде здатний вільно перетікати через кордони у відповідності із ціновими сигналами ринків. Значні запаси газу в країнах Північної Африки та нещодавні відкриття у Східному Середземномор'ї надають регіону можливість перетворення на активний центр транспортування газу до Європи; нові потужності СПГ, які розвиваються у Середземномор'ї, можуть утворити основу для інфраструктурного хаба».

5.2 Важливість ПСГ України.

Доповідь констатує, що від ПСГ України безпосередньо залежать поставки газу з Росії в Європу в періоди пікового попиту. Однак більш широке використання ПСГ України буде можливим тільки за умов виконання низки умов. Зокрема, пункт 25 Постанови Європарламенту передбачає таке:

«25. Більш інтенсивне використання потужностей сховищ України буде можливим:

якщо в Україні буде гарантовано належну і стабільну комерційну та правову основу та цілісність інфраструктури постачання,

за умов наявності відповідного рівня газових взаємних з'єднань (інтерконекторів), які б забезпечили вільні переток енергоносіїв через кордони, без фізичних перешкод;

підкреслює, що, враховуючи, що з відновленням невдовзі залежних від газу промислових галузей України, необхідним буде імпортувати додаткових газових поставок, та вважає, що ЄС повинен надати підтримку Україні в переході від залежності від російського природного газу – до СПГ».

Таким чином, постанова Парламенту ЄС знов вносить **на порядок денний газової України – питання СПГ**.

6. РІШЕННЯ ЄВРОКОМІСІЇ ЩОДО ОПАЛ НА 10 МЛРД. КУБ. М ЗНИЖАЄ ТРАНЗИТ ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ

28.10.16 Єврокомісія ухвалила вилучення частки потужностей газопроводу ОПАЛ з-під дії Третього енергопакету (доступ третіх сторін)³. Контроль за виконанням угоди з «Газпромом» щодо ОПАЛ покладено на німецьке урядове мережеве відомство Bundesnetzagentur, яке було основним лобістом зняття обмежень. Єврокомісія стверджує, що відносно «решти 50% діятимуть суворі ринкові правила ЄС, які передбачають справедливий та недискримінаційний доступ для всіх газових компаній».

Додаткові умови Єврокомісії:

- Обсяг доступної короткострокової твердої потужності ("FZK capacity") на хабі Gaspool має бути збільшено на 20%, у випадку наявності попиту. **Комісія має право збільшити цю частку, виходячи з ринкових умов.**
- Компанії або групи компаній з домінуючим положенням в Чехії або такі, які можуть контролювати понад 50% обсягів газу, що надходить до Грайфсвальда (пункт входу Норд-стрім в Німеччину), матимуть право брати участь в аукціонах на цю потужність лише за базовими цінами. Базова ціна не повинна перевищувати середню ціну схожої потужності на інших газопроводах.

Прес-реліз Єврокомісії не містить вичерпної інформації щодо деталей угоди з «Газпромом». Однак, експерти, які були присутні, на оприлюдненні прес-релізу, відзначають⁴, що в реальності Єврокомісія під тиском Німеччини пішла на значні поступки «Газпрому».

ПАТ «Газпром» не лише зберігає контроль за 50% ОПАЛ, а й отримує право одержати в аукціонному порядку ще 7,7 млрд. куб. м потужностей транспортування. А у випадку, якщо інші постачальники не скористуються нормативним положенням, яке надає їм право доступу, «Газпром» отримує 12,8 млрд. куб. м річних потужностей транспортування.

Цифра 12,8 пояснюється, за інформацією представника Єврокомісії, як половина потужностей розподілення (а не ОПАЛ в цілому), тобто 50% від 25,6 млрд. куб. м.

Останнім часом Норд-стрім працював на рівні 73% максимальної пропускної здатності. Решта від пропускної здатності, близько 15 млрд. куб. м на рік, не використовувалася через обмеження Третього енергопакету щодо ОПАЛ.

За повідомленням представника Генерального директорату Єврокомісії з питань енергетики, відтепер «Газпром» буде зобов'язаний у разі наявності попиту на прокачування газу по ОПАЛ з боку незалежних компаній надавати їм об'єм не менше 10% і не більше 20% потужності газопроводу.

Єврокомісія залишила за собою право дострокового перегляду рішення по вилученню газопроводу ОПАЛ з норм «третього енергопакету», які **збільшують права «Газпрому» на прокачку газу з 50% до 90% до 2033 року**,

Тепер РФ може збільшити транзит газопроводом Норд-стрім на 7,7-12,6 млрд. куб. м; у середньому 10 млрд. куб. м на рік може бути вилучено з транзиту територією України.

PGNiG та деякі інші газові чинники ЦСЄ мають намір оспорити рішення Єврокомісії в судовому порядку.

7. НОВА СТАТИСТИКА ЄВРОГАЗУ

³ European Commission Press Release No. IP/16/3562 28 October 2016

⁴ Наприклад, британська Express - <http://www.express.co.uk/news/world/726858/EU-Russia-power-Gazprom-pipeline-Germany>; Stratfor - In Europe, Signs of Promise for Gazprom – Analysis - OCTOBER 29, 2016; тощо

Згідно із щойно оприлюдненою інформацією Єврогазу⁵, споживання природного газу в ЄС-28 зросте в 2016 р. на 6% відносно 2015 р., що викликано підвищенням попиту на газ в електроенергетиці, а також такими факторами як відновлення промислової активності та збільшення використання газу на транспорті.

Оцінка Єврогазом споживання ЄС у 2016 р. – 456 млрд. куб. м (20°C)⁶, або 373,7 млн. тонн нафтового еквіваленту чистої калорійності (TWh GCV).

Оцінки базуються на результатах щорічного опиту, який охопив близько 85% ринку ЄС.

Найбільший внесок в зростання споживання зробили галузі електроенергетики у Франції, Німеччині, Італії та Нідерландів. У Франції, наприклад, у 1 півріччі попит на газ подвоївся відносно такого ж періоду 2015 р. У Німеччині введено в дію декілька нових електростанцій на газі, під впливом низьких цін на газ.

У Чехії збільшення попиту на газ викликано підвищенням промислової активності.

Кількість транспортних засобів на компримованому газі зросла в 2016 р. на 9% відносно 2015 р.

Прогнози погоди свідчать про те, що протягом наступних місяців температури будуть дещо нижче, ніж типові сезонні, що призведе до збільшення витрат газу на опалення на 3%.

У 2 півріччі передбачається зростання споживання на 7,5%, викликане здебільшого сезонними факторами, а також ураховуючи динаміку споживання в першому та другому півріччях в останні роки.

Таким чином, рівень споживання ЄС-28 та Швейцарії оцінюється в 2016 р. як 459 млрд. куб. м (20°C).

У 2017 р. приріст споживання можливий в основному за рахунок електроенергетики, хоча зростання використання газу в цій галузі очікується поміркованим.

ТОВ «Нафтогазбудінформатика»

31.10.2016 р.

⁵ Eurogas Press Release, Brussels, Friday, 21 October 2016: New Eurogas data shows 6% increase in gas demand in 2016

⁶ Єврогаз надає статистику в європейському стандарті при 15°C, яка приведена нами до стандарту при 20°C.